

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Virtutibus R. P. Bernardi Colnagi E Societate Jesv Libri Dvo

Paullin, Johannes

[Monachii], 1662

Cap. I. Fides & Religio in Deum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44152

LIBER II.

VIRTUTES

Bernardi Colnagi.

CAPUT I.

Fides, & Religio in DEUM.

§. I.

Hucusque Bernardum dedimus, vivum scilicet virtutis simulacrum, cujus vitam resque gestas cum priore libro rudi quidem calamo descripsimus, simul ipsam suis coloribus virtutem expinxisse videri possumus; non expinximus, rei magnitudine vires superante. Quia verò non satis est, universam uno intuitu spectasse virtutis iconem, sed vel maximè delectat, juvatque, omnia sigillatim membra curiosius

M

son-

contemplari: postquam ipsum adumbramus Bernardum, nunc aliquas ex quamplurimis pulcherrimisque Bernardi virtutibus hoc libro persequemur, ut palàm fiat, Bernardo virtutem, neque virtuti Bernardum defuisse.

A fide autem & eximia in Deum Religione, quâ sine nulla scilicet esse dicere potest sincera virtus, initium ducemus: de quo illud in primis rectè affirmaverim, qui Romanam in Bernardo fidem quærit, in Occi-

*Bernardus
in fide Catholica
natus, educatus,
denatus.*

no aquas, in sole radios quæritare; quando in confesso est, eum Catanæ Iustri fontem tinctum, Christianæ Religionis mysterium imbutum, sacris ordinibus initiatum, Religiosæ familiæ adiectum, Romanis Pontificibus, summisque Ecclesiæ Cardinibus, percharum addictissimumque, Cælitum cultu ac amicitia insignem, denique & sanctissimis Sacramentis procuratum, in solenni Beatorum invocatione animam exhalasse. Ergo in præsens agimus, ut liquidò confiteamur non vulgarem Bernardo fidem fuisse; sed egregiam & robustam: quâ & ipse largitus illustratus, & alij mutuatis ab ipso radiis profusè fuerint illuminati.

Fidem eandem de Cathedra & suggesto docet.

Atque ut hîc tacitus præteream, quo claritate verborum, quo sententiarum pondere, quo mentis ardore, quâ constantia &

libertate, quo labore & industria ex cathedra in scholis; ex suggesto in templis per Italiam Siciliamque mysteria fidei tractaverit, & multiplicem Christianæ Religionis veritatem mortalium animis cumulatissimè infuderit, quæ dudum me commemorare memini: non satis ille ducebat, cælestem fidei lucem toto pectore hausisse, nisi & alios ex densa perfidiæ, vel ignorati Dei caligine pro viribus contenderet extricare.

§. II.

Hanc ob rem in summis habuit votis magnisq; egit precibus, ut ad ferendū barbaris regionibus Christi nomē, sive quæ sol oritur, sive quæ occidit, fidei præco mitteretur, sat magno operæ pretio, si Dei causâ sanguinè liceret fundere, ne novæ luci, novi imbres ad futuram sementem deessent. Id cum per Majorum imperia non liceret, ad montem bullientis Ætnæ, inclusa mentis incendia eluctantibus ingentium desideriorum flammis, & querulis persæpe vocibus manifestare auditus est: quando, ô felices Orientis plagæ! aiebat, quantum alijs auri cupiditate ambita, tantum mihi pœnarum & mortis amore desideratæ. O beata littora! quam ego longe vestris in oris meliores piscari uniones

*Eiusdem
propagan-
da causâ
Indias ag-
bis.*

M 2

sata-

fatagerem! quàm longè purius aurum præ
lo, quod vestris in visceribus crescit, eru-
rem! ô terræ non minùs caelestium diviti-
rum expertes, quàm fugitivarum opum fer-
tes! non sic stellæ per sidereos orbis indefessè
studio se circumagunt, atque ego per vestras
etsi immodico sole calentes, campos, & ara-
nas lætus curfitare ardeo: tunc enim vero feb-
cissimus inter vestra futurus incendia, si læ-
tis ignibus pro fide Domini mei IESU in ce-
neres redactus fuero. Ita quidem Bernardus
pectus sanctis desideriorum flammis exas-
tuabat; secus tamen supremo visum est
Numini, à quo iussus est votis hisce conce-
tus, sine palma martyrij, divinis acquiescere
decretis; simul tamen edoctus est, eam ali-
nonnullis æterno destinaram esse consilio.

Martyrum
amulus.

Quoties litteræ afferebantur, quibus
nostrum aliquis pro Christo & fide inter hæ-
reticos vel infideles vitam posuisse nunci-
batur, miro gestientis animi sensu legebat
repererat gloriosa heroum nomina, & co-
ctus sanctâ quâdam invidentiâ, quam gratia
labatur alijs palmam, dolebat sibi negatam.

§. III.

Prorupit hic ardor non rarò etiam
cum ex rostris diceret, quando acceptam
Cru-

Crucifixi JESV sigillum collo cordique applicatum charis stringens amplexibus, jam suspendium, jam enses aliudque necis crucentæ expectabat genus: jam verò novus sancti Martyris Ignatii, Præsulis Antiocheni æmulus, cum lacrimis amorem suum, jam diu Crucifixum, se adhuc nondum ex eadem cruce pendulum querebatur: modò fortunatum se fore clamabat, si Catanâ à Mauris captâ ipse in quatuor frustra dissectus, pro Christi nomine palis affixus hæreret.

Ubi verò se frustratum votis animadvertit, ingenio usus est, & qui, ut Christianæ fidei lucem oppressis longâ cæcitate populis afferret, Indias ipse pedibus obire non potuit, ut quamplurimi alij vitæ sanctimoniæ & ardore pari celebres viri orientem mitterentur, auctor fuit. Cùm enim è Purpuratis Patribus Montanus eam tempestate Vice-Cancellarius, quod ajunt, paratus quatuor millia aureorum nummorum annui proventus in opus pium, quod multis prodesset, erogare, eamque Bernardo pecuniam (cui plurimum tribuebat) vel Societati contradere propensus, hoc totum pondus auri jam sponte obrulisset, & ejus hac super re consilium perquisivisset; is post fufas eam in rem preces persuasit, ut omnem hanc pecuniæ vim Excalcearis Carme-

Negata ad Indos profectio, plures alios submitti curat.

Auctor est, ut in Persia RR. PP. Carmelitis domicilia erigantur.

melitanis Patribus pro sacris in Orientem expeditionibus largiretur. Unde factum est, ut erectis in Persia multis ejus familiae sacrae domicilijs uberes fructus, quos infelsi vineae cultores non sine sudore colligunt, longè lateque, ut Bernardus praedixerat, hodieque largiter emant.

Sed quae Bernardum Indijs negavit, Japonem Bernardo submitit Dei providentia.

§. IV.

*Ipsa Japonem
Romae Christi
sacris
mysteriis
imbuit.*

Venerant cum Japonensium legati Romam ad supremum sacrorum Antistitem ex ultimis terrarum finibus Idololatrae, quos eo usque Christianorum consuetudo ex tantis densis educere errorum tenebris non potuit. Eos tamen Bernardus privatis sermonibus idola & execrandos errores dedecuit, atque ad Christi sacra lustrico fontem tinctos adduxit.

*Hebraeos
Catana ad
Christum
adducit.*

Hanc enimvero palmam Bernardo destinaverat Numen, cui & olim Messanae non absimilem indulgit, quando indurata quinque capita, & inter Hebraicae perfidiae sectatores non postrema illi tradidit debellanda: quibus cum alij, etsi validi luctatores, scilicet doctrina & religione inignes alij qui Ecclesiae nequaquam fuerant antea

con.

congressi : hos enim pervicaciae quinque-
 Viros Bernardus simul omnes in longa &
 iterata dimicatione primum rationibus &
 argumentis subegit, dein tergiversantes
 valide constrinxit : post inficientes in sacris
 paginis ullum esse vestigium, quo Servator
 mundi infandam à mortalibus mortem
 subiturus perhibeatur, solenni pacto obliga-
 vit, ut, si id legissent, ipsi se convictos a-
 gnoscerent, & in Christi sacra concederent :
 denique legendum exhibuit, pactis stare
 coegit, tandemque fidem sponte amplexos
 publico torius Urbis plausu sacro fonti ad-
 movit.

Quemadmodum verò egregiè robusta
 & excellens Bernardi fides fuit, quâ frater
 patravit multa in vulgus admiranda ; ita &
 in ijs, quorum res agebatur, non lentæ fidei
 excitabat vigorem.

§. V.

Lugebat Caranæ Victoria Caramba Io-
 annem Baptistam uno jam mense cæcum *Aliorum*
 filium, familiæ spem & ocellum : dum verò *fidem fidu-*
 Bernardum opem consiliûmque rogat ; il- *ciamque in*
 le, Deo, inquit, solenne & gloriosum est, non *Deum acu-*
 nisi rebus deploratis opem ferre. *it, & in-*
 est igitur, ut filij sanitas magis magisque *flammat,*
 pestum ear. Si lapidescat oculus, enimve *ut cæcus*
lumen ve-
cipiat.

ro aptior erit, ut luce donetur. *Credisti
 ô mulier? at illa, nihil hæsito; qui primo
 homini ex argilla ficto lucem dedit, is &
 lapidi dare possit. Age ergo: subiicit Be-
 nardus, filius depulsâ cæcitate lumen reci-
 piet. Abi modò ad summum Urbis tem-
 plum, & Agathæ Tutelari nostræ supplicat.
 Obtemperavit illa quidem; at incassum
 fuere preces. Itaque elapsis aliquot diebus
 ut oculis jam in summum discrimen addu-
 ctis medicinam, suâque in Dei omnipotent-
 iam fide proprio fidem oraculo faceret, ip-
 se ad aram Martyris in hunc finem sum-
 mo pietatis sensu, ut solebat, litavit: neque
 diutius factum, cæco lux, & oculis perfe-
 cta redijt incolumitas. Ut enim Mater à
 sacro domum revertit, filius in lætas voces
 erupit. Video, Mater, video, atque hæsi-
 tanti monstratos digito, qui præsentibus erant,
 suo quemque nomine compellavit: interro-
 gatus porro, quî visam recepisset: nescio,
 ait, hoc tamen non ignoro, me totius mentis
 spatio utroque oculo lucéque privatum
 fuisse; nunc sine medicamine, Patris
 Colnagi precibus acur-
 tum videre.*

§. VI.

Vir nobilis, isque medicæ artis peritus, & Bernardo amicus, in morbo jacebat, cui ut levamentum aliquod emendicaret, ad Patrem hæc verba exaravit. *Ecce quem amas, infirmatur.* At nonnihil hæsitavit, effèrne eâ Bernardus potentiâ, ut sanitatem largiretur. Is acceptâ chartâ rescripsit. *Non sanatus fuisti; quia ego peccator sum; at bonitas Dei te sanet.* Adjunxit S. Antonij orationem, & in calce adjecit, *sanetur servus Christi.* Tradito hoc epistolio convaluit æger. At Pater interjectis aliquot diebus, cum ad eundem inviseret, in ipsis scalis amicum castigaturus. *Opus est fide, inquit, fide, fide & fiducia opus est, Domine, ut gratiam consequare. Si credis, omnia possibilia sunt credenti.* Sensit se homo hac trina fidei mentione tangi, ideoque secretam animi fluctuationem, nulli mortalium cognitam, non malè credidit, fuisse Patri divinitus patefactam.

Secretam alterius in credendo fluctuationem absens agnoscit & amicè castigat.

§. VII.

Æquali passu Bernardi fidem sequebatur Religio, & castus supremi Numinis

Praclarâ in Deum resq; divinas pietate cul. eminet.

M 5

cultus, per omnia pietatis officia planè
 fulus: neque enim aliquid eorum omni-
 quoad per angustas humani corporis vire
 licuit, quæ ad Dei gloriam amplificandam
 valent. Prima fuit illi cura internos ani-
 mi motus virèsq; divinæ Majestati peni-
 tibus consecrare: deinde etiam externos cor-
 poris sensus ac membra suo Conditori
 colendo mancipare, idque tam incensum
 studio, ut, sive precibus votisque DEVM
 coleret, sive sacrificijs placaret, sive in divi-
 nas laudes excurreret, sive divinis perfectio-
 nibus contemplantis vacaret, totus in
 DEVM abreptus, jam beatorum gaudia non
 parcè delibaret. Quibus cæli delicijs tum
 vel maximè circumfluebat, quando sacrifi-
 operabatur. Antè semper quantulascunque
 animi labeculas confessione eluebat, ac vo-
 luntarijs pœnis; precibusque intra cubiculi
 septa inclusus sese tam sollicitè apparabat,
 ut inde ad sacras sumendas vestes prodiret
 extra se positus, inque Deomersus lacrimis
 difflueret. Et verò altare illi pro Paradiso
 erat, ut ipse Patri Lancitio manifestavit.
 Totus illi dies in agendis gratijs effluebat,
 nox & antelucanum tempus in exquisito
 ad sacrificandum appara-

*Cælestibus
 delicijs af-
 fluit præ-
 sertim in
 sacro.*

*Exactè se
 preparat.*

*Lacrimis
 madet.*

*Altare pro
 Paradiso
 habet.*

tu.

§. VIII.

§. VIII.

Porro rem divinam sine affectationis
 notâ tam rarâ pietate facere solebat, ut etsi *Duas ipsas*
 consuetum faciendi sacri tempus multum *horas sa-*
 excederet, & quandoque duas sacrificando *crificat.*
 horas insumeret; nemini tamen grave esset,
 sacrificio adesse. Imò verò & mollior se- *Magno au-*
 xus &, quod mirè, viri, quorum tardior est *diuentium*
 ad teneram pietatem sensus, illò ad facien- *fructu &*
 dum progresso posthabitis brevioribus ad il- *sensu pietat-*
 lius sacra advolabant, ante tertium horæ *is.*
 quadrantem plerumque non absolvenda:
 neque rarò & ipsi suas cum sacrificantis
 Bernardi lacrimas confundebant, quas ni-
 mirum rara quædam suavitas elicit, quâ
 consuetas sacrificantibus preces dulce quid
 cantando potiùs, quàm recitando profere-
 bat. Quin Messanæ, cum is aliquamdiu
 procul arbitris in secretiore sacello litaret,
 viri nobiles multis à Rectore precibus im-
 petrarunt, ut admitterentur, quò vel solo
 sacrificantis aspectu languentes pectorum
 scintillas sufflare possent. Romæ verò No-
 bilium nonnemo, qui Patri arcana mentis *Nocte Ser-*
 nudare consueverat, & ipsâ nati Servatoris *vatoris na-*
 nocte tria sacra sex horarum spatio facienti *ti 6 horas*
 inservierat, prolixè obrinuit, quod effluctim *tribus in-*
 ex- *sumit sa-*
 cris.

experierat, quando & ipse exundante sacerdotis igne, pius adeo minister, comprehensus in uberes fletus & suspiria liquefactus abiit.

§. IX.

*Inter sacri-
ficandum
caelestibus
favillis cō-
plu. tur.* Et sanè ignes fundere credi non obscure poterat. Quando Thomas Fiumegallus Mediolano oriundus, nostri ordinis homo, oculatus & fide dignus testis sanctè allegerat, in domestico quodam sacrario sue Provinciae sacrificante Bernardo post facta verba prolata, se locum omnem favillis plenum conspexisse, easque nunc super aram vario fluxu sursum, nunc deorsum ferri non antè desijisse, quàm sacram Bernardus hostiam religiosè absumpsisset. Hic arbitratus principio ex latentibus alicubi prunis hasce favillas diffundi, ut extingueret, accurrit; at nusquam reperto vel tenui indicio, caelestes esse flammulas non malè conjectavit.

§. X.

*Nihil non
agit, ut sa-
crificandi
copiam
habeat.* Ex divini cultus ardore fluxit etiam illud ingens sacrificandi studium, quo accuratissimè cavebat, ne quid impedimento esset, vel copiam faciendi sacri adimeret, ideoque in tali periculo non minùs, quàm in sume

summo vitæ discrimine prodigiosam è cæ-
lo opem exposcebat.

Erat fortè animus ad D. Virginis sacrificia-
re, at præter opinionè deerat facer apparatus *Seris pessis-*
omnis: in turri scilicet inclusus. Itaque *lisque clan-*
provolutus in genua ad aram Matris Vir- *fas fores si-*
ginis supplicavit ardentius, obfirmatòque *ne clave se-*
animo sanctè pertinax palàm enunciavit *ne vi idcir-*
se Missam non intermissurum; sed ringente *co pandit,*
etiam dæmone sacris operaturum. Sic ad
portam accessit, & *Aperire*, inquit, *sine cla-*
ve, simulque manum vel elevavit, ut pulsa-
ret, vel palmâ leniter percussit januam, cum
illa paruit, quæque nullâ vi expugnari po-
tuisset, Bernardi imperio cessit. Quæ res
in Episcopi aula ideonis auctoribus nuncia-
ta non vulgarem audientibus movit admi-
rationem.

Auditus est aliquando ad concionem *Ter quoti-*
dicere. Sibi unicè in votis esse, ut quotidie *die, si fas*
ter litare sibi liceat; sic enim suo desiderio *esset, sacris*
quocunque tandem modo futurum satis: *operaturus.*
quod erat, Deum scilicet hoc admirando sa-
cificio magis magisque colere; eoque præ-
sente in Eucharistia diutius frui, nempe qui
vel ægrè sacrificat, vel indecorè sacrificium
deproperat, quem manibus teneat, vel ne-
scit vel non pensat. Eam ipsam ob causam
hostias eligebat densiores Bernardus: &
ne

*Ad singula
verba ri-
tūsq; per-
attentus.* ne nimum velox esset, ad omnia verba, & omnes gestus, ad ritus singulos advertebat animus. Longum foret figillatim percurrere, huic quadrabit loco unus, eritque instar omnium: amoris utique & Religionis præstantissimæ testis ac particeps.

*Quoties se
inclinat,
toties cer-
vicem pro
Christi no-
mine cadē-
dam porri-
git.
Sæpe extra
se raptus.* Quoties enim ad imprimendum altari osculum caput inclinabat, toties ad fundendum pro amato Deo sanguinem, cervicem gladio feriendam offerebat. Unde non mirum, quòd in re divina patranda toties extra se raptus, mira ageret ipse, & pateretur.

§. XI.

*Vitreas
ampullas
ex casu
fractas in-
tegrat.* Non vanus certè rumor est, sed idoneis testibus comperta res, nunc ex alto vitreas cecidisse ampullas, neque tamen diffractas: aliàs semel iterumque guttos ex fragili vitro ductos ex casu in frustra abiisse; mox tamen à Bernardo signatos crucem mirabiliter fuisse integratos.

*Sacrâ Syn-
axin di-
stribuens
lacrimas
elicit.* Jam quoties divinum illud ferculum alijs ad aram distribuere necesse erat, tantâ implebat pietatis flamma sacros divinæ mensæ convivas, ut plerisque lacrimarum & singultuum magnitudine impeditis, tempus efflueret, ideoque ne sacrorum ordo turbaretur, Bernardus ab

hoc

hoc synaxeos dispartienda officio fuerit amovendus.

Panormi quoque in Professorum, quos dicimus, templo elevatâ in sublime hostiâ abreptus ad cœlestia, sui, loci, sacrique immemor sublimen tenere hostiam perseveravit, nec ante dimidiatum horæ quadrantem, sive vellicaret minister, sive traheret, ad sese revocari vel excitari potuit.

Mázaræ verò in D. Nicolai æde cùm sacris operareretur, ubi ad secretiores preces ventum erat, elevatis piè oculis, mox profundâ animi demissione iterum depresso in statuam obrigit. Succuriebat interea Petrus Luna Administer, nunc hoc, nunc illud larus; sed incassum. Tandem elapso dimidiæ horæ spatio sibi restitutus, in has voces erupit: *ô gloria! ô gloria!* quibus haud dubiè vel invitus prodidit, cœlestem gloriam aut certè divinum aliquid sibi fuisse conspectum.

Spectabat profectò sæpiusculè Deum panis velamine tectum, stringebat dulcissimè, familiarissimè alloquebatur. Si quid impetratum veller, id scripto signatum lineæ supponebat mappulæ, cui sacra incubit hostia; atque ita facilem in vota Deum habuit. Unde à sacro responsa dabat minime

*In sacro sibi
al isq, à
Deo quod
quod desi-
derat im-
petrat.*

mè dubius, quidquid petijſſet, impetrallit
quod dixiſſet, eventurum.

CAPUT II.

Spes, & perpetuum orandi studium, ecſtaſes, lacrimæ.

§. I.

*Divina
ſpei plenus.*

FErè tantùm quiſque ſperat, quantum credit. Bernardus ergo, qui Deum credebat omnia poſſe, quæ velle: & velle, quæ in divinæ gloriæ incrementum ceſſura ſciret; non niſi grandia de manu Dei dextera & ſperabat; & ſibi aliſque cordatus orator maximâ fidentis animi lecuritate rogabat. Vicit autem ſpes ipſam perſæpe naturam, & ſpei fructus aliorum expectationem, non Bernardi ſententiam; nec deſerbuit unquam orandi ardor; qui nunquam elanguit ſperandi vigor: quàmque jucundum eſt ſperare, tam dulce fuit Bernardo orare.

*Bernardus
à puero orationi
deditus.*

Etiſi verò à prima uſque pueritia nihil illi erat jucundius religioſâ Deum precandâ conſuetudine; majores tamen in hac caeleſtiſtis